

Мелітопольський державний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової освіти

Освітня програма «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»
«Початкова освіта. Іноземна мова»
«Початкова освіта. Християнська етика»

Назва курсу	Сучасні технології вивчення мовно-літературної освітньої галузі
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Викладач	Дубяга Світлана Миколаївна
Профайл викладача	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-pochatkovoyi-osviti/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/dubyaga-svitlana-mykolayivna/
Контактний тел.	0676017804
Е-mail:	svetlana_107@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=905
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю середа з 14.20 до 17.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (0676017804) в робочі дні з 9.00 до 17.00

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес ознайомлення з нетрадиційними методиками навчання української мови та літератури в початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, методика навчання української мови, дитяча література, педагогічна майстерність, педагогічні технології в початковій школі.

2. Мета та завдання курсу

Метою навчання навчальної дисципліни «Сучасні технології вивчення мовно-літературної освітньої галузі» є сприяння збагаченню професійно-педагогічної, зокрема професійно-методичної підготовки студентів, наповнюючи її новим змістом, формами та прийомами навчання; ознайомлення з нетрадиційними

методиками та програмами навчання молодших школярів. Запровадження інноваційних технологій у навчальний процес з дітьми початкових класів дасть можливість учителеві активізувати розумову діяльність дітей молодшого шкільного віку, підвищити їхній пізнавальний інтерес до вивчення рідної мови, удосконалити навчальну діяльність школярів, задовольнивши особистісні внутрішні потреби кожної дитини.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні технології вивчення мовно-літературної освітньої галузі» є сприяння формуванню вчителя початкової школи, здатного оптимально підходити до відбору й упровадження педагогічних технологій і накопичення особистого досвіду у викладанні рідної мови та літератури; на основі засвоєних концептуальних положень педагогічної технології формування у студентів готовності до їх упровадження під час проходження педагогічної практики та майбутній професійній діяльності з урахуванням специфіки технологій і можливостей предмета мови та літератури; організація самостійної творчої роботи студентів для вивчення мовних і літературних джерел, практики перспективного педагогічного досвіду та набуття ними навичок щодо реалізації освітніх стандартів у рамках різноманітних педагогічних систем і технологій. Під час вивчення курсу студенти мають оволодіти новими інноваційними технологіями у галузі початкової освіти, користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні уроків мовно-літературної освітньої галузі у початковій школі.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною: здатність демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в початковій школі; здатність до моделювання уроків мовно-літературної галузі за різними навчальними технологіями, використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках мовно-літературної галузі у початкових класах.

3. Формат курсу

Очний (offline) у вигляді лекційних та практичних занять. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького. Навчальний матеріал дисципліни структурований за темами, кожна з яких є відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульного контролю та аналіз результатів його виконання.

Дисципліна викладається у формі лекційних та практичних занять.

4. Результати навчання

Заплановані результати навчання:

ПРН 2. Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною мовою.

ПРН 12. Володіти новими інноваційними технологіями у професійній сфері, користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні уроків у початковій школі, у т.ч. в інклюзивному класі.

ПРН 14. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій, в т.ч. в інклюзивному класі.

ПРН 15. Використовувати сучасні методи і методичні прийоми навчання на уроках у початкових класах.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Усього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	90 години / 3 кредити ЄCTS	16	14	60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі вищої освіти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів, інтернет ресурсів.

8. Політика курсу

На заняттях слід дотримуватись політики академічної доброчесності.

На заняттях вітаються технології практико-орієнтованого навчання. При оцінюванні враховується пізнавальна активність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ними матеріалу з курсу. Завдання до кожної теми викладач надає наприкінці попереднього заняття. Всі вид робіт необхідно виконувати в

зазначені строки. При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

9. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Сучасні технології вивчення освітньої галузі „Мови і літератури”»		2	2					
Тема 2. Технології нетрадиційного навчання читання. Використання тренажерів І.З.Постоловського для інтенсифікації навчання читання в період навчання грамоти		2						
Тема 3. Методика роботи зі звуковими моделями слів як підготовка до прочитання слів у звуковий (доабетковий) період (П.С.Жедек)				6				
Тема 4. Інтенсифікаційні системи навчання письма молодших школярів за Є.М.Потаповою та О.Ю.Прищепою; нетрадиційний підхід до розв'язання проблеми красивого та грамотного письма (Є.М.Потапова, С.М.Лисенкова)				10				
Тема 5. Технології нетрадиційного навчання читання. Резерви навчання				10				

читання за системою В.М.Зайцева та Т.Т.Федоренка. Розвиток оперативної пам'яті у дітей для підвищення ефективності швидкості читання. Зорові диктанти Т.Т.Федоренка. Вправи для розвитку швидкого читання (за системою І.Г.Федоренка)								
Тема 6. Удосконалення навичок читання за системою І.З.Постоловського. Розвиток антиципації як основи швидкісного читання			2					
Тема 7. Елементи літературознавчого аналізу, усвідомлення твору як факту літературної творчості (О.В.Джежелей); прийоми роботи в системі уроків позакласного читання (О.В.Джежелей, З.Захарчук, М.М.Наумчук, В.О.Сухомлинський)				8				
Тема 8. Формування творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні (5)»		2						
Разом за змістовим модулем 1								
Модуль 2								
Тема 1. Методика розкриття значення взаємозв'язку знань з фонетики та графіки, орфоєпії та орфографії української мови (за А.П.Каніщенко, Л.О.Варзацькою).				6				
Тема 2. Технології розвивального навчання на		2	2					

уроках української мови. Методи навчання орфографії на фонемній основі.								
Тема 3. Диференційований підхід до навчання як організація навчального процесу.				6				
Тема 4. Впровадження інтерактивного навчання як специфічної форми організації пізнавальної діяльності учнів. Групова робота на уроках української мови.		2	4					
Тема 5. Укрупнення дидактичної одиниці П.Ерднієва. Блокова система в початковій школі.				6				
Тема 7. Ігрові технології навчання на уроках мови та читання		2	2					
Тема 8. Нетрадиційні уроки української мови в початковій школі.		2						
Тема 9. Мовні явища на основі зв'язного тексту як засобу показу учням функціональних можливостей їх у мовленні (за Л.О.Варзацькою).				8				
Тема 10. Використання методу проєктів на уроках української мови та літератури.		2	2					
Усього годин	90	16	14	60				

10. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції, що вивчаються	Кількість годин
1	Вступ. Предмет і завдання курсу «Сучасні технології вивчення освітньої галузі „Мови і літератури”»	2
2	Технології нетрадиційного навчання читання.	2
3	Формування творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні (5)»	2
4	Технології розвивального навчання на уроках української мови.	2
5	Впровадження інтерактивного навчання як специфічної форми організації пізнавальної діяльності учнів. Групова робота на уроках української мови.	2
6	Ігрові технології навчання на уроках мови та читання.	2
7	Нетрадиційні уроки української мови в початковій школі.	2
8	Використання методу проєктів на уроках української мови та літератури.	2
Разом		16

11. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1.	Основні періоди та етапи навчання грамоти за сучасним звуковим аналітико-синтетичним методом. Розвивальні можливості кожного періоду	Опитування, виконання практичних завдань	2
2.	Технології нетрадиційного навчання читання	Опитування, виконання практичних завдань	2
3.	Технології розвивального навчання на уроках української мови	Опитування, виконання практичних завдань	2
4.	Технологія організації групової навчальної діяльності (кооперативне навчання)	Опитування, виконання практичних завдань	2

5.	Інтерактивні методи навчання на уроках української мови	Опитування, виконання практичних завдань	2
6.	Ігрові технології навчання на уроках мови та читання	Опитування, виконання практичних завдань	2
7.	Використання методу проектів на уроках української мови та літератури	Опитування, виконання практичних завдань	2
Разом			14

12. Самостійна робота

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми
1.	Методика роботи зі звуковими моделями слів як підготовка до прочитання слів у звуковий (доабетковий) період (П.С.Жедек)
2.	Інтенсифікаційні системи навчання письма молодших школярів за Є.М.Потаповою та О.Ю.Прищепою; нетрадиційний підхід до розв'язання проблеми красивого та грамотного письма
3.	Резерви навчання читання за системою В.М.Зайцева та Т.Т.Федоренка. Розвиток оперативної пам'яті у дітей для підвищення ефективності швидкості читання. Зорові диктанти Т.Т.Федоренка. Вправи для розвитку швидкого читання (за системою І.Г.Федоренка)
4.	Елементи літературознавчого аналізу, усвідомлення твору як факту літературної творчості; прийоми роботи в системі уроків позакласного читання
5.	Методика розкриття значення взаємозв'язку знань з фонетики та графіки, орфоєпії та орфографії рідної мови
6.	Диференційований підхід до навчання як організація навчального процесу
7.	Укрупнення дидактичної одиниці П.Ерднієва. Блокова система в початковій школі

8.	Мовні явища на основі зв'язного тексту як засобу показу учням функціональних можливостей їх у мовленні (за Л.О.Варзацькою)
----	--

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів*
1	Огляд літературних джерел
2	Конспект уроку читання
3	Конспект уроку мови
4	Реферат або презентація

13. Методи контролю

Усне опитування, контрольні роботи, поточне тестування, реферати, презентації, творчі проекти, перша та друга контрольні точки, підсумковий тест.

14. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Сучасні технології вивчення мовно-літературної освітньої галузі», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру студент за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х періодичних контрольних робіт – 60 балів.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичних заняття.

Впродовж семестру студент за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х модулів – 60 балів, загалом – 100 балів.

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в

Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1HWL9vuhcizztkaC6wgF-zXhr43uGR1W0/view> та «Положення про бально-накопичувальну систему

оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол No5 від 24.10.2019 р.)

<https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTKvL-LNTIjWRX/view.1>

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
--------------------------------------	---

Робота на практичному занятті
Самостійна робота
Усна відповідь, тестування, виконання завдань та вправ

5 балів:

5 – Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

4 – Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

3 – Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення

	<p>причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>2 – Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки</p>
Складання конспекту	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; – 4 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі); – 3 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; – 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, студент не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого;
Творчі завдання	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,

	<p>– 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.</p>
Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).	<p>– 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекції, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об’єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекції, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об’єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо),</p> <p>– 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат</p>

1. Система оцінювання компетенцій студентів є стимулюючою, заохочувальною, максимально об’єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання.

2. Національна оцінна шкала є чотирьохбальною для оцінювання результатів іспитів і диференційованих заліків і двобальною для оцінювання відповідей студентів на недиференційованому заліку.

3. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль для якого використовується національна оцінна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне заняття в академічний журнал.

4. Всі види діяльності на практичному (семінарському) занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичного (семінарського) заняття.

На практичному занятті студент може отримати декілька оцінок за різні види діяльності за чотирьохбальною шкалою від «відмінно» до «незадовільно», але в балах «5», «4», «3», «2». Бали періодичної контрольної роботи, яка може проводитись за рік або семестр чотири, два або один раз, виставляються відповідно максимум 25, 50 і 100 балів за одну контрольну.

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі в семестрі, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за контрольну роботу за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1 = 4 + 18 = 22(б)$,

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першої періодичної контрольної роботи.

Студент має право на підвищення результату тільки однієї контрольної роботи протягом тижня після її написання.

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття і не мати за них незадовільних оцінок.

Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні контрольні роботи за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Сума (S) дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем вивчення дисципліни є екзамен, де здобувач вищої освіти має набрати максимальну кількість балів – 100. Форма проведення екзамену – письмова.

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
1-й періодичний контроль	2-й періодичний контроль	100	100
20 + 30 = 50	20 + 30 = 50		

Примітка: сума балів 2-ох періодичних контролів + 100 балів (набрані на екзамені) = сума усіх балів ділиться на два.

Структура екзаменаційного білета включає три питання. Перші два становлять теоретичні питання (репродуктивно-продуктивного характеру), що оцінюються по 25 балів кожне, відсутність відповіді не оцінюється взагалі.

1-5 балів ставиться, якщо відповідь фрагментарна на рівні елементарного відтворення окремих фактів, об'єктів; з грубими помилками, відсутнє розуміння основної суті питання, узагальнення.

6-10 балів ставиться за відповідь, в якій у відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому володіє суттю питання, виявляє знання навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки але іноді припускається грубих помилок.

11-15 балів ставиться за відповідь, з якої видно оволодіння загальним понятійним апаратом, орієнтування в теоретичному матеріалі навчального предмета, але при розкритті основних питань допускаються суттєві помилки: немає визначень, правил, відсутні приклади на підтвердження викладеної теорії або відповідь неповна, нелогічна.

16-19 балів ставиться за розкриття основних питань, де відтворюється значна частина навчального матеріалу, але не скрізь наводяться приклади до них, має місце деяка їх необґрунтованість; матеріал викладено в певній логічній послідовності, що говорить про вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, але при цьому виявлено дві-три несуттєві помилки; можлива присутність деяких недоліків у вигляді технічних помилок та описок.

20-25 балів виставляється, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях та у повному обсязі, видно орієнтування в матеріалі, наводяться приклади; якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни; є особиста точка зору, аргументована і підкріплена науковими теоріями; можлива присутність деяких недоліків у вигляді описок.

Третє питання – 25 суджень і 25 тестових завдань. В судженнях пишеться відповідь – «так» чи «ні» або «+» чи «-». Правильна відповідь за кожне судження оцінюється 1 балом. Кожне питання тесту оцінюється також 1 балом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано

82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Рекомендована література

Основна

1. Інноваційні технології в початковій школі. – К.: Шк. світ, 2008. – 112 с.
2. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література» / А.П.Каніщенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. – 160 с.

Допоміжна

1. Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки „Початкова освіта”. – Мелітополь: Вид-во „Мелітополь”, 2015. – 160 с. – (Інновації в початковій школі).
2. Едигей В.Б. Вчися читати, малюк. – К.: Гранд, 1993.
3. Едигей В.Б. Для починаючих читать. – К.: Гранд, 1994.
4. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упор. Стребна О.В., Соценко А.О. – Х.: Вид. група “Основа”, 2005. – 176с.
5. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: Метод. посіб. Авт.-уклад.: О.Пометун, Л.Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – 136 с.
6. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364с.
7. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: метод. посіб. / А.Панченков, О.Пометун, Т.Ремех. – К.: 2004, А.П.Н. – 72 с.
8. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
9. Пометун О.І., Пироженко Л.В. та інші. Інтерактивні технології навчання. – Умань, 2003. – С. 65.

10. Пучина Н.Р., Алейникова Т.В. Обучение чтению от начального до динамического: Внедрение технологии И.З.Постоловского. – Запорожье: ЛИПС. Лтд, 2000. – 52 с.
11. Тимофієва Л.Л. Швидкочитайлик (Вправи з швидкісного читання): навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Мальва – ОСО, 2004. – 64с.
12. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. – К.: Промінь, 2003. – 232 с.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://socgum.mdpu.org.ua/index.php?option=com_mtree&task=listcats&cat_id=1065